

Merknad til statsbudsjettet 2019

Til Utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget

Oslo, 17.oktober 2018

Kommentarer til hovedprioriteringer

Elever med funksjonsnedsettelse er nesten usynlig i budsjettproposisjonen

Proposisjonen har vesentlige mangler når det gjelder styringssignaler knyttet til tiltak for førskolebarn og elever med nedsatt funksjonsevne. CP-foreningen finner dette påfallende, når vi de to siste årene har hatt en bred debatt om spesialundervisning og tilrettelegging for elever med funksjonsnedsettelse i skolen. CP-foreningen representerer førskolebarn og skoleelever med betydelig behov for spesialundervisning, praktisk og pedagogisk tilrettelegging basert på sakkyndig vurdering utført av fagpersonell på spesialistnivå.

Nordahl-utvalgets rapport skal følges opp med en melding til Stortinget høsten 2019. Vi er likevel skuffet over at ingen tiltak varsles allerede nå.

Vi mener følgende tiltak kunne vært tatt opp i budsjettproposisjonen:

Spesialundervisning skal gis av fagpersoner med godkjent relevant utdanning

Et tiltak som burde ha vært varslet allerede nå, er å tette hullet i opplæringsloven (§5-5) som hjemler unntak fra kravet om at opplæring skal gis av fagpersoner. Her kan også refereres til oppmodningsvedtak nr 901. CP-foreningen viser også til Barneombudets rapport fra 2017, Uten mål og mening, som presiserer at paragrafen må endres slik at den bare kan brukes i særskilte tilfeller, og dersom det er til barnets beste.

Veikart for universelt utformet nærskoler

CP-foreningen viser til Veikart for universelt utformet nærskoler, og savner omtale av tiltak for å gjøre nærskolene universelt utformet.

Det er bare en femtedel av skolene som er tilgjengelige for elever med funksjonsnedsettelse. Det haster derfor med å komme i gang med arbeidet, og det bør bevilges midler til å sikre framdrift i arbeidet.

Språkstimulering og språkopplæring

Kunnskapsdepartementet har ansvar for språkstimulering og språkopplæring. Det er innført rett til å bruke alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) i skolen og i barnehagen. Til tross for dette, omtales knapt ASK.

CP-foreningen savner nærmere omtale av hvordan barnehage og skole skal sørge for tidlig innsats for språkutvikling, aktivt språkmiljø og kompetansebygging hos lærere. Her mangler tydelige styringssignaler, med risiko for at de som skal sørge for gode språkstimulerende tiltak og språkopplæring legger seg på en praksis med for svak innsats.

ASK veileder for barn i førskolealder lanseres nå. CP-foreningen etterlyser omtale av hvordan barnehagene skal implementere tiltakene. Det er allerede utarbeidet en ASK veileder for skolene, og vi erfarer at til tross for veilederen er det store mangler i ASK-tiltak i skolene. CP-foreningen mener at ASK handler om språk, og viser til Stortingets vedtak i 2009 om at elever som trenger utvikling i talespråk, tegnspråk, alternativ kommunikasjon, supplerende kommunikasjon, eller en kombinasjon av disse skal sikres like rettigheter.

CP-foreningen ber komiteen:

- Be om at Stortinget får seg forelagt lovforslag raskt som sikrer spesialundervisning gitt av fagpersoner med godkjent relevant utdanning
- Bevilge midler til å få fortgang i arbeidet med universelt utformet nærskoler
- Etterlyse tiltak som sikrer like rettigheter for elever som trenger utvikling i talespråk, tegnspråk, alternativ kommunikasjon, supplerende kommunikasjon, eller en kombinasjon av disse

Kap 226 Psykososialt miljø i barnehage og skole

Det foreslås 115 mill kroner til arbeidet mot mobbing. Dette er et viktig område med høy prioritet. CP-foreningens medlemsundersøkelse i 2017 viste at bare halvparten av foreldrene kunne avkrefte at barnet har vært utsatt for mobbing eller utestenging de siste månedene.

Tallmateriale fra vår og andre brukerorganisasjoners medlemsundersøkelser viser at elever med funksjonsnedsettelse i større grad enn andre elever opplever å bli utestengt og mobbet.

CP-foreningen ber komiteen:

- etterlyse bedre kunnskapsgrunnlag som sikrer et særskilt fokus på hvordan barnehager og skoler kan arbeide med inkludering og forebyggende tiltak når det gjelder psykososialt miljø for førskolebarn og elever med funksjonsnedsettelse
- sikre høy beredskap for å sette i verk tiltak mot mobbing av førskolebarn og skoleelever med funksjonsnedsettelse.